

Asia: VN/27639/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (valkoposkihanhet ja merimetsot)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa, ensin yleisesti ja sitten pykäläkohtaisesti.

YLEISTÄ

Lajien siirto ministeriöstä ja laista toiseen aiheuttaisi lajeihin liittyvään asiantuntemukseen ja käytäntöihin katkoja. Se ei kuitenkaan muuta päätösten reunaehtoja: lintudirektiiviä ja tutkimustietoa.

Siperian valkoposkihanhet ruokailevat muuttomatalla varsinkin Pohjois-Karjalassa. Satovahinkoja vähennetään muun muassa karkottamalla hanhia viljelyksiltä riistapelloille. Tappamista ei ole sallittu, koska Luonnonvarakeskuksen kokeissa paukkupatruunat toimivat yhtä hyvin. Tämä on tärkeää, koska lintudirektiivin mukaan ampuminen on sallittu vain "jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole".

Ympäristöhallinto on hyväksynyt monet merimetson poikkeusluvista. Lajin kannan kasvu on kuitenkin Suomessa hyytynyt, eikä niistä ole todettu vakavaa haittaa kalastukselle.

PYKÄLÄKOHTAISIA KOMMENTTEJA

37.3 §

Valkoposkihanhi ja merimetso olisivat tämän pykälän mukaan aina rauhoitettuja. Tämä on tärkeää, koska ne eivät ole lintudirektiivin metsästettävien lajien liitteessä.

41 f §

Yleispoikkeus vesittäisi käytännössä 37.3:§:n valkoposkihanhen ja merimetson rauhoituksen.

Lajien karkottamiseen ja mahdolliseen tappamiseen tarvitaan ehdottomasti lupamenettely metsästyslain puolellakin. Muuten lintudirektiivin artiklan 9 mukainen päätöksen perustelu ja vaihtoehtojen harkinta ("jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole") jäisi tekemättä.

Tapauskohtainen harkinta on tärkeää, koska tilanteet voivat olla hyvin erilaisia. Esimerkiksi kymmenen valkoposkihanhea Länsi-Suomessa keväällä on aivan eri asia kuin tuhat Itä-Suomessa syksyllä.

Joka tapauksessa pitäisi ensin kokeilla haittojen ennalta ehkäisyä ja karkotusta ei-tappavilla vaihtoehtoilla – niin tehdään asutusta lähellä oleville suurpedoillekin.

Huomattakoon, että ammuskelu voi paradoksaalisesti lisätä satovahinkojen laajuutta, kun hanhet lentävät pelloilta toiselle.

Metsästyslain lajeilla luvitus olisi riistakeskuksen tehtävä. Huomattakoon, että lupamaksu voisi olla nykyistä edullisempi. Mikäli se ei ole toiminnanharjoittajalle tuki- tai vähennyskelpoinen, lupamaksu voisi olla mielestämme jopa 0 euroa.

Valkoposkihanhi

Alakohdassa 2 sallittaisiin valkoposkihanhiensa metsästys jopa kevätmuuton aikana. Huomattakoon, että parvissa ja pelloilla voi olla lepäilemässä ja myös pesimässä muita rauhoitettuja lajeja. Ne pitää ottaa häirintätoimissakin huomioon.

Kevätmetsästys on lintudirektiivin vastaista, ks. artiklan 4 kohta d) "lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläistenkasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin". Lisäksi parvissa hauleja voi osua muihinkin lintuihin kuin on tarkoitettu, mikä voi lisätä haavakoiden määrää.

Merimetso

Alakohdassa 3 sallittaisiin merimetson metsästys hyvin väljillä ehdoilla. Se koskisi ammattikalastajien lisäksi harrastajiakin ja kaikkia pyydystyyppejä. Näin se mahdollistaisi merimetson metsästyksen koko rannikolla keväälläkin, mikä on herkässä saaristoluonnossa erityisen ongelmallista.

Metsästykselle ei kuitenkaan ole tarvetta, koska merimetso ei tutkimusten mukaan aiheuta vakavia vahinkoja kalastukselle. Tätä osoittaa myös se, että merimetson vahinkoja ei tässäkään lakiluonnoksessa esitetä korvattavaksi. Metsästys kohdistuisi lisäksi Suomen pesimäkannan sijasta osaksi läpimuuttaviin lintuihin.

Tässäkin tapauksessa tarvittaisiin tapauskohtaista harkintaa ja myös vaihtoehtojen punnintaa (lintujen karkotus istutuspaikoilta, kalanviljelylaitosten suojaaminen verkoilla jne.).

MUUTOKSENHAKUOIKEUS

Joka tapauksessa metsästyksen tulee liittyä myös perustuslain ja Århusin sopimuksen mukainen muutoksenhakuoikeus.

RAULAKO

Valkoposkihanhen pitäminen RAULAKO:ssa olisi perusteltua, jos se pysyisi käytännössäkin rauhoitettuna. Metsästettävälle lajeille oikeampi paikka olisi nimittäin riistavahinkolaki.

YHTEENVETO JA TOINEN VAIHTOEHTO

Luonnonsuojeluliiton mielestä yksinkertaisinta ja oikeudellisesti varmintaa olisi pitää valkoposkihanhi ja merimetso luonnonsuojelulaissa ja ympäristöhallinnon vastuulla.

Molemmista lajeista on vakiintunut EU:n lintudirektiiviin pohjautuva oikeuskäytäntö. LVV:n lupien käsittelymaksuja voisi toki alentaa. Nopeat käsittelyajat voisi varmistaa riittävällä henkilöstöllä ja digitalisaatiolla. Tässä "nollavaihtoehdossa" olisi myös helpompi jatkaa vanhinkojen ennaltaehkäisyn kehittämistä. Metsästysvaihtoehto luultavasti lopettaisi tällaisen yhteistyön.

Jos lajit siirretään metsästyslakiin, niiden rauhoitusta ei voi vesittää esitetyllä yleispoikkeuksella vaan jatkossakin tarvittaisiin lupamenettely muutoksenhakuoikeuksineen.

LISÄTIETOJA

Toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

Veistola Tapani
SLL